

Urszula Maria Grześkowiak

Zachodniopomorska Szkoła Biznesu

Marek Mazur

Zbigniew Stempnakowski

Uniwersytet Szczeciński

WYBRANE OBSZARY E-BIZNESU W ŚWIETLE BADAŃ STATYSTYCZNYCH

Streszczenie

Od 2004 roku w ramach tematu „Wskaźniki społeczeństwa informacyjnego” Główny Urząd Statystyczny prowadzi badania wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych między innymi w gospodarstwach domowych. Artykuł przedstawia najnowsze wyniki tych badań w zakresie wybranych obszarów e-biznesu, a mianowicie: e-administracji i e-handlu.

Słowa kluczowe: e-administracja, e-handel, społeczeństwo informacyjne, badania statystyczne

Wprowadzenie

Przełom XX i XXI wieku przyniósł intensywny rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz rosnące zapotrzebowanie na coraz lepsze technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT). Technologie te to istotny czynnik wspierający integrację społeczną i podnoszący jakość życia człowieka. Współczesna ocena poziomu życia związana jest z określeniem licznych wielowymiarowych zmiennych zarówno ilościowych, jak i jakościowych. W tej sferze istotne jest zaspokajanie usług powiązanych bezpośrednio z sektorem technologii ICT, jak na przykład potrzeby:

- a) społeczne, które zaspokajane są przez określone instytucje (e-zdrowie, e-bezpieczeństwo, e-edukacja);
- b) ekonomiczne, które zaspokajane są dzięki działalności gospodarczej (e-usługi, e-praca, e-handel);

c) informacyjne, które dotyczą zdobycia wiedzy i komunikacji społecznej, urzędowej (e-administracja, e-gospodarka) (Sienkiewicz, red., 2009).

W społeczeństwie informacyjnym jakość życia człowieka zależy od bilansu między pozytywnymi i negatywnymi efektami stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnymi (Polańska, 2010, s. 46).

Dynamiczny rozwój ICT umożliwił powstanie nowego podejścia między innymi w e-administracji oraz w e-handlu. Celem artykułu jest przedstawienie w ujęciu statystycznym niektórych problemów związanych z wykorzystaniem komputera podłączonego do globalnej sieci w zakresie wybranych obszarów e-biznesu.

1. Metodologia i zakres podmiotowy badania

We wszystkich krajach Unii Europejskiej badanie wykorzystania ICT w gospodarstwach domowych oraz przez użytkowników indywidualnych rozpoczęto w 2002 roku. Badaniem tym objęto łącznie około 120 tysięcy gospodarstw domowych i 200 tysięcy osób. W badaniu najczęściej stosowano metodę wywiadu bezpośredniego bądź telefonicznego (*Spoleczeństwo informacyjne...*, 2013, s. 109).

W Polsce monitorowanie wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnej w gospodarstwach domowych według metody zharmonizowanej z Unią Europejską rozpoczęto w 2004 roku. Od tego czasu badanie jest realizowane co roku w kwietniu¹ metodą wywiadu bezpośredniego, w którym udział jest dobrowolny (*Spoleczeństwo informacyjne...*, 2013, s. 109). Wywiad dotyczący wykorzystania ICT obejmuje gospodarstwa domowe z przynajmniej jedną osobą w wieku od 16 do 74 lat i ich członków w tym wieku. Podczas badania wypełniane są dwa kwestionariusze (www1), a mianowicie: kwestionariusz SSI-10G: „Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w gospodarstwach domowych, Kwestionariusz dla gospodarstwa domowego” oraz kwestionariusz SSI-10I: „Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w gospodarstwach domowych, Kwestionariusz indywidualny”. Pytania zawarte w formularzach to przede wszystkim pytania jakościowe i zamknięte oraz pytania wielokrotnego wyboru i dotyczące faktów.

W badaniu statystycznym w 2013 roku w zakresie e-administracji, czyli korzystania z elektronicznej administracji publicznej, oczekiwano odpowiedzi między innymi na pytania (*Kwestionariusz indywidualny...*, 2013, s. 5): „Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy wykorzystywał(a) Pan(i) Internet do kontaktów

¹ Wyjątkowo pierwsze badanie pilotażowe przeprowadzone było w lipcu 2004 roku.

z organami administracji publicznej w celach prywatnych poprzez wykonywanie następujących czynności?"; „Czy jest Pan(i) zadowolony(a) lub niezadowolony(a) z poniższych aspektów korzystania ze stron internetowych organów administracji publicznej lub usług publicznych w ciągu ostatnich 12 miesięcy?\".

Natomiast w badaniu w 2013 roku w zakresie e-handlu, czyli korzystania z handlu elektronicznego, oczekiwano odpowiedzi między innymi na pytania (*Kwestionariusz indywidualny...*, 2013, s. 5): „Kiedy ostatnio kupował(a) Pan(i) lub zamawiał(a) przez Internet towary lub usługi przeznaczone do użytku prywatnego (...)?”; „Które z niżej wymienionych towarów lub usług przeznaczonych do użytku prywatnego kupił(a) lub zamówił(a) Pan(i) przez Internet w ciągu ostatnich 12 miesięcy?\".

Otrzymany na podstawie kwestionariuszy materiał statystyczny został ujęty w tabelach wyników – część II (www2) i III (www3).

2. Wyniki badań statystycznych

Wyniki badań dotyczące e-administracji zawarte są w tabelach 1, 2, 3 i 4, natomiast dotyczące e-handlu – w tabelach 5 i 6 (według podziału na płeć, wiek, wykształcenie, aktywność zawodową i klasę miejscowości zamieszkania).

2.1. E-administracja

Komisja Europejska definiuje e-administrację jako stosowanie technologii informatycznych w administracji publicznej. Pojęcie „korzystanie z usług e-administracji” obejmuje między innymi korzystanie ze stron internetowych dotyczących obowiązków obywatelskich, praw, oficjalnych dokumentów, publicznych usług edukacyjnych i zdrowotnych (*Spoleczeństwo informacyjne...*, 2013, s. 100 i 159).

Osoby korzystające z usług administracji publicznej przez sieć w ciągu ostatnich 12 miesięcy stanowiły 22,6% populacji osób w wieku 16–74 lata. Najczęstszą formą korzystania z e-administracji było wyszukiwanie informacji na stronach administracji publicznej, a najrzadszą – wysyłanie wypełnionych formularzy. Najwięcej osób korzystało z internetu w kontaktach z administracją publiczną w grupie wiekowej 25–34 lata, z wyższym wykształceniem i pracujących na własny rachunek. Najmniej osób korzystało z usług elektronicznej administracji w grupie wiekowej 65–74 lata oraz z niższym wykształceniem. Osoby niekorzystające z usług administracji publicznej za pomocą internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy stanowiły 42,5%. Największą grupę osób, które nie korzystały z usług e-administracji w ciągu ostatnich 12 miesięcy, stanowili uczniowie i studenci oraz osoby w grupie wiekowej 16–24 lata.

Tabela 1

Osoby, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystały z internetu w kontaktach z administracją publiczną (w % ogółu osób danej grupy)

Wyszczególnienie	Ogółem	Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy według celów			Osoby niekorzystające z usług administracji publicznej za pomocą internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy
		Wyszukiwanie informacji na stronach administracji publicznej	Pobieranie formularzy urzędowych	Wysyłanie wypełnionych formularzy	
Ogółem	22,6	17,4	15,6	11,4	42,5
Płeć					
Mężczyźni	23,0	18,0	15,7	11,7	43,3
Kobiety	22,4	16,8	15,6	11,1	41,7
Wiek					
16–24 lata	20,2	16,8	12,1	8,6	77,7
25–34	39,0	29,9	27,8	19,8	53,2
35–44	35,2	26,7	25,2	18,8	47,2
45–54	21,5	15,0	15,5	11,7	40,2
55–64	12,7	10,3	8,2	5,8	24,9
65–74 lata	3,7	3,0	2,1	1,6	14,2
Wykształcenie					
Podstawowe lub gimnazjalne	3,7	3,0	1,8	1,0	38,4
Średnie	16,2	12,0	10,1	7,7	44,7
Wyższe	55,4	43,4	41,8	29,9	39,4
Aktywność zawodowa					
Pracujący najemnie	35,5	26,7	25,7	19,3	47,5
Pracujący na własny rachunek	42,8	33,9	30,7	22,8	47,6
Bezrobotni	17,3	12,6	10,1	7,1	47,9
Uczniowie i studenci	17,1	15,2	9,0	6,4	82,3
Emeryci, renciści i inni	7,4	5,7	4,6	2,7	23,1
Klasa miejscowości zamieszkania					
Miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.	35,5	29,1	25,6	18,2	39,4
Miasta o liczbie mieszkańców do 100 tys.	21,8	15,9	14,9	11,2	44,1
Wieś	13,5	9,6	8,6	6,3	43,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Tabele – część II (www2).

Tabela 2

Osoby, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystały ze stron internetowych administracji publicznej (w % ogółu osób danej grupy)

Wyszczególnienie	Według celów						Osoby korzystające ze stron internetowych administracji publicznej i wykonujące którąkolwiek z wymienionych obok czynności
	Złożenie deklaracji podatkowej	Ubieganie się o świadczenia socjalne	Ubieganie się o dokumenty osobiste	Korzystanie z biblioteki publicznej	Rekrutacja na wyższą uczelnię	Zawiadomienie o zmianie adresu	
Ogółem	11,6	0,6	1,9	3,1	1,3	0,4	15,1
Płeć							
Mężczyźni	12,2	0,4	2,1	2,5	1,4	0,5	15,3
Kobiety	11,1	0,8	1,8	3,6	1,2	0,3	15,0
Wiek							
16–24 lata	6,9	0,9	2,4	5,5	4,9	0,3	15,1
25–34	21,8	1,5	3,4	5,9	1,9	0,9	27,8
35–44	19,1	1,0	3,1	3,4	0,7	0,6	23,1
45–54	11,7	0,2	1,3	2,4	0,5	0,3	13,6
55–64	6,0	0,1	0,8	1,0	0,1	0,1	7,2
65–74 lata	1,5	–	0,7	0,4	–	0,1	2,2
Wykształcenie							
Podstawowe lub gimnazjalne	0,8	0,2	0,7	0,6	0,5	–	2,2
Średnie	8,0	0,4	0,9	1,7	1,0	0,3	10,2
Wyższe	30,0	1,4	5,7	8,8	2,5	1,1	38,9
Aktywność zawodowa							
Pracujący najemnie	20,3	0,8	3,1	4,3	1,5	0,6	25,0
Pracujący na własny rachunek	21,2	0,1	3,6	3,8	1,4	1,4	25,8
Bezrobotni	6,7	1,0	0,5	2,9	1,8	0,3	10,4
Uczniowie i studenci	4,4	0,8	2,7	7,0	4,5	0,1	13,2
Emeryci, renciści i inni	3,0	0,4	0,5	0,7	0,0	0,1	4,1
Klasa miejscowości zamieszkania							
Miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.	19,1	1,1	4,2	6,7	2,5	0,9	25,9
Miasta o liczbie mieszkańców do 100 tys.	10,8	0,5	1,3	1,9	0,9	0,3	13,5
Wieś	6,5	0,3	0,8	1,3	0,6	0,2	8,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Tabele – część II (www2).

Tabela 3

Osoby, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy napotkały problemy w trakcie korzystania ze stron internetowych administracji publicznej (w % ogółu osób danej grupy)

Wyszczególnienie	Osoby, które napotkały którykolwiek z następujących problemów w trakcie korzystania ze stron internetowych administracji publicznej					Osoby, które korzystały ze stron internetowych administracji publicznej w celu wysyłania wypełnionych formularzy i napotkały którykolwiek z problemów wymienionych obok
	Ogółem	Awaria techniczna strony internetowej	Niewystarczające, niejasne lub nieaktualne informacje	Potrzebna była pomoc, ale nie była dostępna	Inne	
Ogółem	10,8	4,7	5,1	1,5	2,3	5,6
Płeć						
Mężczyźni	11,4	4,6	5,7	1,7	2,5	6,1
Kobiety	10,2	4,8	4,5	1,3	2,2	5,2
Wiek						
16–24 lata	11,7	5,7	5,4	1,6	2,9	5,7
25–34	18,7	8,0	8,3	2,7	4,1	9,3
35–44	17,1	7,4	9,1	2,1	3,2	8,6
45–54	9,0	4,1	3,7	1,5	2,1	5,6
55–64	5,1	2,2	2,4	0,5	1,1	2,9
65–74 lata	1,8	0,5	1,0	0,1	0,5	0,9
Wykształcenie						
Podstawowe lub gimnazjalne	2,0	1,0	0,7	0,2	0,5	0,5
Średnie	7,4	3,2	3,2	1,0	1,9	3,8
Wyższe	26,9	11,9	13,5	3,6	5,0	14,6
Aktywność zawodowa						
Pracujący najemnie	16,6	7,2	7,6	2,3	3,9	9,1
Pracujący na własny rachunek	20,8	8,1	10,1	2,9	4,4	12,1
Bezrobotni	8,8	4,4	3,9	1,1	1,5	3,2
Uczniowie i studenci	10,4	5,4	4,5	1,1	2,2	4,4
Emeryci, renciści i inni	3,2	1,3	1,8	0,4	0,5	1,4
Klasa miejscowości zamieszkania						
Miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.	18,4	7,8	9,4	2,7	3,6	10,1
Miasta o liczbie mieszkańców do 100 tys.	9,6	4,0	4,4	1,3	2,3	5,1
Wieś	5,9	2,9	2,2	0,6	1,4	2,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Tabele – część III (www3).

Tabela 4

Osoby, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy korzystały ze stron internetowych administracji publicznej (w % ogółu osób danej grupy)

Wyszczególnienie	Osoby zadowolone z poniższych aspektów korzystania ze stron internetowych administracji publicznej				Osoby niezadowolone z poniższych aspektów korzystania ze stron internetowych administracji publicznej			
	Łatwość znalezienia informacji	Przydatność dostępnych informacji	Informacje na temat postępu przetwarzania, przebiegu próśb	Łatwość korzystania z usług na stronie internetowej	Łatwość znalezienia informacji	Przydatność dostępnych informacji	Informacje na temat postępu przetwarzania, przebiegu próśb	Łatwość korzystania z usług na stronie internetowej
Ogółem	19,3	19,6	10,3	17,4	2,4	2,0	2,5	2,6
Płeć								
Mężczyźni	19,5	19,6	10,3	17,6	2,6	2,4	2,9	2,9
Kobiety	19,2	19,6	10,3	17,3	2,3	1,6	2,2	2,4
Wiek								
16–24 lata	16,9	17,5	9,9	15,9	2,4	1,9	2,9	2,4
25–34	33,6	34,3	17,4	28,8	4,0	3,0	5,2	5,5
35–44	29,3	30,0	16,6	26,6	4,4	3,1	3,7	4,7
45–54	19,0	19,1	10,6	17,2	2,0	1,7	1,8	2,2
55–64	11,1	10,5	4,9	10,4	1,1	1,5	1,1	0,7
65–74 lata	3,0	3,1	1,2	2,5	0,3	0,2	0,3	0,1
Wykształcenie								
Podstawowe lub gimnazjalne	3,2	3,3	1,5	2,6	0,3	0,1	0,2	0,3
Średnie	14,1	14,1	7,6	12,9	1,4	1,3	1,6	1,4
Wyższe	46,6	47,5	24,9	41,3	6,9	5,4	6,9	7,9
Aktywność zawodowa								
Pracujący najemnie	30,7	31,1	17,0	27,5	3,6	2,8	4,0	4,1
Pracujący na własny rachunek	33,7	34,6	17,1	30,1	6,2	4,8	4,5	6,7
Bezrobotni	14,8	14,6	6,2	13,9	2,1	2,3	2,1	2,3
Uczniowie i studenci	14,9	15,7	9,0	13,8	1,6	0,7	2,3	1,7
Emeryci, renciści i inni	6,2	6,1	2,8	5,5	0,8	0,9	0,7	0,7
Klasa miejscowości zamieszkania								
Miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.	29,3	30,1	16,1	26,0	5,0	3,7	4,6	5,2
Miasta o liczbie mieszkańców do 100 tys.	19,0	19,2	10,0	17,4	1,7	1,6	2,0	2,0
Wieś	12,0	11,9	6,2	10,8	1,0	1,0	1,4	1,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Tabele – część III (www3).

Udzielone odpowiedzi wskazują, że we wszystkich grupach najczęściej korzystano ze stron internetowych administracji publicznej w celu złożenia deklaracji podatkowej. Najczęściej korzystali ludzie z wyższym wykształceniem, ludzie młodzi (25–34 lata) oraz pracujący na własny rachunek. Najrzadziej korzystały osoby starsze (65–74 lata), dla których dominujący wskaźnik spośród wszystkich wskazanych celów wyniósł zaledwie 1,5%. W układzie rozpatrywanym pod względem klasy miejscowości zamieszkania najczęściej korzystali ze stron internetowych administracji publicznej mieszkańcy dużych miast (19,1%), a najrzadziej mieszkańcy obszarów wiejskich (6,5%). Wśród osób, które korzystały ze stron internetowych administracji publicznej i wykonywały którąkolwiek z sześciu czynności, takich jak na przykład: złożenie deklaracji podatkowej, korzystanie z biblioteki publicznej, ubieganie się o dokumenty osobiste, najwyższy odsetek stanowiły osoby z wyższym wykształceniem.

Najwięcej spośród osób, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy napotkały problemy w trakcie korzystania ze stron internetowych organów administracji publicznej lub usług publicznych, oceniło dostępne tam informacje jako niewystarczające, niejasne lub nieaktualne oraz doświadczyło awarii technicznej strony internetowej. Najniższy odsetek zanotowano wśród osób, które uważały, że w trakcie korzystania ze stron internetowych potrzebna była im pomoc, ale nie była dostępna. Z kolei wśród osób, które oceniły, iż napotkały niewystarczające, niejasne lub nieaktualne informacje, najliczniejszą grupą były osoby z wyższym wykształceniem (13,5%), pracujące na własny rachunek (10,1%), zamieszkujące duże miasta (9,4%) oraz ludzie młodzi (9,1% w wieku 35–44 lata i 8,3% w wieku 25–34 lata). Wśród osób, które korzystały ze stron internetowych administracji publicznej w celu wysyłania wypełnionych formularzy i napotkały którykolwiek z trzech wcześniej poruszonych problemów, największy udział stanowiły osoby z wyższym wykształceniem.

Udzielone odpowiedzi na pytanie: „Czy jest Pan(i) zadowolony(a) lub niezadowolony(a) z poniższych aspektów korzystania ze stron internetowych organów administracji publicznej lub usług publicznych w ciągu ostatnich 12 miesięcy?” wskazują, że większość osób była zadowolona z różnych aspektów korzystania z tych stron. Najwięcej osób było zadowolonych zarówno z przydatności dostępnych informacji, jak i z łatwości ich znalezienia. W zakresie przydatności dostępnych informacji zdecydowanie najliczniejszą grupę zadowolonych stanowiły osoby z wyższym wykształceniem (47,5%), dalej pracujący na własny rachunek (34,6%) i ludzie młodzi w przedziale wiekowym 25–34 lata (34,3%). Udział osób

niezadowolonych nie przekraczał odpowiednio 5,5% (przydatność dostępnych informacji), 7% (łatwość znalezienia informacji i informacje na temat postępu przetwarzania, przebiegu próby) i 8% (łatwość korzystania z usług na stronie internetowej).

2.2. E-handel

Pojęcie e-handlu, czyli handlu elektronicznego, obejmuje transakcje przeprowadzane przez sieci oparte na protokole IP oraz inne sieci komputerowe, a także przy zastosowaniu standardu elektronicznej wymiany danych EDI. Towary i usługi są zamawiane elektronicznie, ale płatność i dostawa zamówionego towaru lub usługi mogą być dokonywane w dowolnej formie (także poza siecią). Zamówienia otrzymane przez telefon, faks lub nieautomatycznie generowane, lecz napisane ręcznie e-maile, nie są traktowane jako handel elektroniczny (*Społeczeństwo informacyjne...*, 2010, s. 39).

W ciągu ostatnich 12 miesięcy 31,6% populacji Polaków dokonywało zakupów przez internet. Mężczyźni częściej niż kobiety robili zakupy w sieci. Największy udział kupujących przez internet odnotowano w grupie ludzi młodych (25–34 lata), zaś najmniejszy – wśród ludzi starszych (65–74 lata). Zdecydowanie największy odsetek kupujących w sieci był w grupie osób z wyższym wykształceniem (62,5%). Z kolei z uwzględnieniem kryterium „aktywność zawodowa” największy udział wśród realizujących zakupy przez internet stanowią pracujący na własny rachunek oraz uczniowie i studenci (odpowiednio 56,2% i 51,5%). Najczęściej na zakupy w internecie decydowały się osoby z dużych miast – 43,2%. Udzielone odpowiedzi wskazują, że najchętniej kupowanymi towarami były odzież, obuwie, sprzęt sportowy lub turystyczny oraz meble, pojazdy, artykuły AGD, ogrodowe, hobbystyczne, narzędzia, zabawki, biżuteria, dzieła sztuki lub bibeloty, natomiast zdecydowanie najmniejszy odsetek stanowiły osoby zamawiające przez internet akcje, ubezpieczenia lub inne usługi finansowe (1,3%) oraz lekarstwa (2,0%). Wśród osób, które najczęściej kupowały odzież lub sprzęt sportowy, były osoby z wyższym wykształceniem (36,7%), uczniowie i studenci (35,8%) oraz ludzie młodzi (w wieku 16–34 lata).

Tabela 5

Osoby, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy zamawiały przez internet towary i usługi do użytku prywatnego (w % ogółu osób danej grupy)

Wyszczególnienie	Ogółem	Żywność, napoje, użytki, kosmetyki, środki czystości	Meble, pojazdy, art. AGD, narzędzia, zabawki, biżuteria	Lekarstwa	Filmy, muzyka	Książki, czasopisma, gazety	Materiały do nauki przez internet	Odzież lub sprzęt sportowy	Gry komputerowe lub aktualizacja gier
Ogółem	31,6	7,7	14,0	2,0	5,2	8,7	2,3	18,2	3,3
Płeć									
Mężczyźni	34,0	5,6	16,1	1,7	6,3	8,9	2,4	17,9	5,0
Kobiety	29,5	9,5	12,2	2,2	4,2	8,6	2,1	18,4	1,8
Wiek									
16–24 lata	49,3	10,3	13,6	1,5	9,6	11,9	5,5	34,1	6,5
25–34	58,3	14,1	28,7	3,3	10,5	16,3	3,6	35,2	5,6
35–44	43,8	12,4	22,3	3,5	8,1	13,6	3,5	25,1	6,5
45–54	22,3	5,5	9,8	1,3	2,0	5,3	0,9	9,7	1,2
55–64	11,7	2,3	6,1	1,3	1,1	3,3	0,2	4,6	0,2
65–74 lata	4,0	1,3	1,5	0,3	0,3	1,7	0,2	1,2	0,2
Wykształcenie									
Podstawowe lub gimnazjalne	14,2	1,6	2,9	0,2	2,4	2,5	1,1	9,4	1,8
Średnie	25,4	5,1	10,6	1,2	3,0	5,1	1,4	14,0	2,4
Wyższe	62,5	19,7	32,3	5,3	13,7	23,6	5,6	36,7	7,1
Aktywność zawodowa									
Pracujący najemnie	43,8	11,8	21,0	2,8	7,5	12,5	2,7	24,6	4,7
Pracujący na własny rachunek	56,2	13,3	29,7	4,5	9,8	18,2	5,0	28,5	5,9
Bezrobotni	25,0	4,2	9,8	1,3	3,3	4,4	1,8	14,5	2,7
Uczniowie i studenci	51,5	9,8	10,9	1,6	10,9	14,8	6,6	35,8	6,7
Emeryci, renciści i inni	9,9	2,3	4,9	0,9	0,9	2,3	0,3	5,5	0,6
Klasa miejscowości zamieszkania									
Miasta o liczbie miesz- kańców powyżej 100 tys.	43,2	14,1	20,2	3,5	9,8	15,9	4,2	24,3	5,4
Miasta o liczbie miesz- kańców do 100 tys.	30,5	6,1	13,7	1,6	4,0	7,1	1,6	17,5	3,0
Wieś	23,8	4,1	9,6	1,1	2,7	4,7	1,3	14,0	2,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Tabele – część III (www3).

Tabela 5 cd.

Osoby, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy zamawiały przez internet towary i usługi do użytku prywatnego (w % ogółu osób danej grupy)

Wyszczególnienie	Programy komputerowe i aktualizacja programów	Sprzęt komputerowy	Sprzęt elektroniczny bez komputerowego	Usługi telekomunikacyjne i pokrewne, np. abonament RTV	Akcje, usługi finansowe, ubezpieczenia	Wycieczki, wczasy, krótkotrwałe zakwaterowanie	Bilety lotnicze, kolejowe itp., wynajem pojazdów	Bilety na imprezy, do kina, teatru, muzeum itp.	Inne produkty
Ogółem	2,7	3,4	5,5	2,8	1,3	4,0	4,0	5,2	2,4
Płeć									
Mężczyźni	4,1	5,4	8,3	3,6	2,1	4,6	4,3	5,8	3,5
Kobiety	1,5	1,7	3,1	2,1	0,6	3,4	3,8	4,6	1,3
Wiek									
16–24 lata	3,0	5,7	6,8	3,7	0,6	3,9	4,1	8,9	2,2
25–34	4,9	6,4	11,3	5,4	3,3	7,7	8,6	9,9	5,0
35–44	5,2	5,8	9,2	4,2	2,1	5,8	5,1	7,2	3,1
45–54	1,9	1,7	3,3	2,0	0,8	3,1	3,5	3,3	2,6
55–64	0,8	0,8	1,6	0,8	0,5	1,9	1,7	1,6	1,0
65–74 lata	0,3	0,3	0,7	0,4	0,2	0,8	0,7	0,4	–
Wykształcenie									
Podstawowe lub gimnazjalne	0,7	1,1	2,0	0,6	–	0,4	0,3	1,2	0,9
Średnie	1,4	2,2	3,4	1,5	0,6	1,9	1,7	2,7	2,3
Wyższe	8,0	8,6	14,4	8,0	4,3	12,6	13,5	15,3	3,7
Aktywność zawodowa									
Pracujący najemnie	4,0	4,3	8,5	3,9	2,2	5,9	5,7	7,5	3,5
Pracujący na własny rachunek	7,8	11,2	12,6	9,2	4,0	11,2	12,7	11,7	5,7
Bezrobotni	2,2	2,6	3,0	1,2	0,3	1,1	1,8	2,4	2,1
Uczniowie i studenci	3,4	6,1	7,1	3,4	0,5	4,8	5,2	10,6	1,9
Emeryci, renciści i inni	0,4	0,6	1,1	0,6	0,3	1,1	1,0	0,7	0,6
Klasa miejscowości zamieszkania									
Miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.	6,1	5,9	8,6	5,5	3,5	8,7	9,3	11,3	2,6
Miasta o liczbie mieszkańców do 100 tys.	1,7	2,8	5,7	1,9	0,5	2,4	3,0	3,3	1,9
Wieś	1,0	2,2	3,1	1,4	0,3	1,6	0,9	2,1	2,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Tabele – część III (www3).

Podsumowanie

Dzisiejsze bardzo złożone struktury społeczno-gospodarcze wymagają od społeczeństwa dysponowania coraz większymi zasobami informacji. Utrzymanie i rozwój tych zasobów następuje dzięki nowoczesnym technologiom informacyjno-telekomunikacyjnym. Zaspokajanie powstających nowych potrzeb informacyjnych jest możliwe dzięki uwzględnianiu w badaniach statystycznych różnych problemów i modułów dedykowanych wybranym tematom badawczym. Na przykład w 2013 roku były włączone do badań między innymi moduły: „elektroniczna administracja publiczna” i „korzystanie z handlu elektronicznego”. Moduły te umożliwiły w szerokim zakresie zbadanie e-administracji i e-handlu oraz pozwoliły na aktualizację informacji w badanych obszarach tematycznych (moduł „elektroniczna administracja” był włączony do badania pierwszy raz w 2006 roku, a następnie od roku 2010 występuje corocznie, z kolei moduł „korzystanie z handlu elektronicznego” jest włączony do badania od 2007 roku).

„Życie codzienne w społeczeństwie informacyjnym to ciągle zmaganie się z pozyskiwaniem, przetwarzaniem i wykorzystaniem informacji. O ile technologie informacyjno-komunikacyjne (ITC) ułatwiają proces pozyskiwania i przetwarzania informacji, o tyle ich wykorzystanie zależy przede wszystkim od człowieka, jego zdolności i możliwości intelektualnych oraz gotowości podporządkowania się nowym regułom funkcjonowania w informacyjnym otoczeniu społeczno-gospodarczym” (Polańska, 2010, s. 45–46).

Bibliografia

Kwestionariusz indywidualny (SSI-10I), Badanie 2013.

Polańska K. (2010), *ITC w społeczeństwie informacyjnym – syndrom uzależnień*, w: A. Szewczyk (red.), *Informatyka i medycyna w społeczeństwie informacyjnym*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 605, „Studia Informatica”, nr 25, s. 45–55.

Sienkiewicz P., red., (2009), *Bezpieczeństwo obywateli RP jako czynnik jakości życia*, Akademia Obrony Narodowej, Warszawa, za: Kasprzyk B. (2013), *Aspekty funkcjonowania e-administracji dla jakości życia obywateli*, w: J. Buko (red.), *Europejska przestrzeń komunikacji elektronicznej*, t. 2, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 763, „Ekonomiczne Problemy Usług” nr 105, s. 343–353.

Spółeczeństwo informacyjne w Polsce. Wyniki badań statystycznych z lat 2006–2010 (2010), Główny Urząd Statystyczny, Warszawa.

Spoleczeństwo informacyjne w Polsce. Wyniki badań statystycznych z lat 2009–2013 (2013), Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, http://www.stat.gov.pl/gus/5840_4293_PLK_HTML.htm (3.02.2014).

www1: <http://form.stat.gov.pl/BadaniaAnkietowe/2013/ssi.htm> (3.02.2014).

www2: www.stat.gov.pl/cps/rde/.../ICT_-_gospodarstwa_domowe_2013_cz._II.xls (3.02.2014).

www3: www.stat.gov.pl/cps/rde/.../ICT_-_gospodarstwa_domowe_2013_cz._III.xl (3.02.2014).

SELECTED AREAS OF E-BUSINESS IN THE LIGHT OF STATISTICAL SURVEYS

Summary

Since 2004, under the theme “Indicators of the Information Society” the Central Statistical Office conducts research of using ICT, among others in the households. This article presents the latest results of these studies in selected areas of e-business, such as e-government and e-commerce.

Translated by Michał Nowakowski

Keywords: e-government, e-commerce, information society, statistical surveys

Informacja o autorach:

Urszula Maria Grześkowiak, dr, Zachodniopomorska Szkoła Biznesu, ugrzeskowiak@zpsb.szczecin.pl

Marek Mazur, dr, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, marek.mazur@wneiz.pl

Zbigniew Stempnakowski, dr, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, kazio@data.pl

